

Výroční zpráva

ODBOR DOVOZU A VÝVOZU 2022

Země se směje pomocí rostlin.

Rostliny znamenají život.

Úvod

Činnost Odboru dovozu a vývozu

Činnost odboru je spojená s ochranou území České republiky před zavlékáním škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, a to škodlivých organismů stanovených legislativou, tak i nových s možností být potencionálně škodlivých. Místa provádění výkonu činnosti zůstala stejná jako v roce 2021. V roce 2022 již také plně odezněla opatření proti šíření c-19, což mělo za následek stabilnější provádění činnosti a její rovnoměrnější rozdělení. Jak již bylo několikrát uvedeno, činnost odboru se řídí především podanými žádostmi o provedení vývozního šetření nebo dovozní kontroly či žádostí pro udělení oprávnění provozovat zařízení k hubení škodlivých organismů. Činnosti tedy nelze předem plánovat, ani je nelze nijak omezovat. Dozorová činnost zahrnuje jen kontroly subjektů oprávněných k provozování zařízení k hubení škodlivých organismů a výrobců dřevěného obalového materiálu. Další část dozorových kontrol potom zahrnuje kontroly dováženého dřevěného obalového materiálu společně se zbožím všeho druhu. Tato činnost je plánována vždy na počátku roku a ukládá inspektorům minimální rozsah činnosti. V roce 2022 byly poprvé realizovány i dozorové kontroly subjektů, které disponují oprávněním v souladu s čl. 98 nařízení 2016/2031(omezeno z důvodu omezení šíření c-19).

U dovozních kontrol došlo ke stabilizaci podmínek pro dovoz, byla vydána nová konsolidovaná verze předpisů (BIA) podmínek dovozu rostlin a rostlinných produktů. Plně byl propojen systém TRACES NT se systémem Celní správy (březen – duben 2022). Rovněž bylo v rámci systému TRACES NT provedeno mnoho úprav a změn, které se týkaly registrace subjektů, COI certifikace, kontrolních bodů atd. Nadále platilo, že se dovozní kontrola zaměřovala na zamezení zavlékání především stanovených škodlivých organismů a splnění dalších dovozních fytosanitárních podmínek. ÚKZÚZ v roce 2022 již plně přijímal elektronickou verzi rostlinolékařských osvědčení (e-Phyto) ze zemí, které tento doklad využívají. Veškeré administrativní úkony a dokumenty jsou v rámci dovozních kontrol plně digitalizovány, včetně propojení s Celní správou.

Česká zemědělská produkce se uplatňuje na světových trzích, vývoz byl však omezen nadále na několik významných komodit, které tvoří 70 % všech vyvážených zásilek. Nejvýznamnější zastoupení mělo dřevo, ať již surové kmeny či zpracované dřevo, osivo polních i speciálních plodin, rostlinné suroviny pro potravinářský průmysl a zpracované potraviny. Ostatní komodity tvoří cca 1/3 vyváženého objemu zásilek. Nejmenší podíl poté zaujímají rostliny k pěstování, ať již se jedná o školkařský materiál nebo okrasné rostliny a zásilky určené pro potřebu fyzických nepodnikajících osob.

Na úseku vývozu zásilek do zemí mimo EU došlo ke snížení počtu odbavených zásilek u dřeva, a to z důvodu snížené těžby a odeznívání kůrovcové kalamity. U ostatních zásilek byl vývoz srovnatelný s předcházejícími roky. Vývozce může podat elektronickou verzi žádosti o vystavení mezinárodních dokladů pro vývoz přes portál eAgri, resp. „Portál farmáře“. V roce 2022 byla dokončena i digitalizace oblasti zpoplatnění, především možnost platby správních poplatků předem. Nadále probíhají práce na propojení dalších systémů pro plně automatické zpoplatnění od výkonu až po odeslání faktury. Plně se osvědčila možnost platby předem za správní poplatky, tento systém vývozci využívají ve stále větším rozsahu. Je tak možné uhradit veškeré poplatky za prováděné odborné úkony převodem, a to bez ohledu, kterému inspektoru byla žádost podána, a z kterého místa je komodita vyvážena.

Pokrok byl zaznamenán i v oblasti vydávání e-Phyto, kdy je ÚKZÚZ schopen vydávat tento doklad do zemí, které ho přijímají. V roce 2022 započaly práce na opatření dokladů tzv. e-seal a zřízení administrátora za Českou republiku. V roce 2023 již počítáme s tím, že nabídneme vývozci možnost vystavení pouze e-Phyto do států, které to umožňují. V současné době nadále fungují oba systémy souběžně, tj. je vystavován klasický doklad a souběžně i jeho digitální forma.

Další důležitou činností bylo zpracování podkladů a materiálů k uplatnění agrární produkce ČR na zahraničních trzích. Tato činnost je pro ČR, jako pro exportně zaměřenou zemi, velmi významná. Nadále byla prováděna osvěta a propagace činnosti směrem k odborné i laické veřejnosti, i když tato oblast byla s ohledem na nárůst jiných činností do jisté míry upozaděna. Zprávy, které jsou důležité pro dovozce a vývozce však byly průběžně zveřejňovány.

Činností, kterou výrazně zasáhla změna legislativy, je opravňování subjektů, které provozují zařízení k hubení škodlivých organismů a označují dřevo, dřevěný obalový materiál a jiné předměty v souladu se standardem ISPM č. 15. Zde došlo k výrazným legislativním změnám, které znamenaly pro značnou část dříve oprávněných subjektů, opětovný proces získání oprávnění. Tuto činnost poznamenala i změna informačního systému pro evidenci těchto případů, který však nebyl na počátku roku plně funkční. V roce 2022 tak pokračovalo „přeregistrování“ (správní řízení o udělení oprávnění k provádění činnosti) subjektů provozujících zařízení k hubení škodlivých organismů a výrobců obalového materiálu.

I. Dovození rostlinolékařská kontrola

V ČR byla i nadále v provozu pouze vstupní místa pro leteckou a poštovní přepravu. Ostatní zásilky vstupují přes vstupní místa v jiných členských státech EU a jsou poukazovány ke kontrole do ČR, to platí především pro německá vstupní místa. Na všech letištích se ve spolupráci s Celní správou provádí i namátkové kontroly osob v cestovním styku a v omezeném počtu i kontroly vstupujících zásilek, které nepodléhají povinné fytosanitární kontrole. Provozní doba pracoviště Fytokaranténní inspekce Praha byla v roce 2022 nastavena na standardní režim s tím, že bylo upraveno nahlašování zásilek.

Dovození kontrola byla nadále ve většině případů odbavována ve vstupních místech, ale i v roce 2022 docházelo ke značnému odbavování zásilek na tzv. místech určení, ať již šlo o celní prostory, nebo o schválená místa přímo u dovozců (control point). V rámci dovozu bylo několik míst pro odbavování zásilek uvnitř ČR nově schváleno. Jednalo se ve většině případů o celní prostory pro kontrolu dřevěného obalového materiálu, ale došlo i ke schválení míst pro umístění rostlin do karantény (tzv. izolační prostor). Nadále počítáme s rozšiřováním počtu těchto míst.

Schválená místa pro kontrolu dřevěného obalového materiálu (DOM)

Kontrolní místo	Detaily místa	Kód v TRACES	Kategorie zboží
ÚKZÚZ	Zemědělská 1a, 613 00 Brno	CP	DOM
CÚ pro hlavní město Prahu	Podlešská 926, Praha 10;	CP	DOM
CÚ pro Jihočeský kraj	Kasárenská 6, 370 21 České Budějovice	CP	DOM
CÚ pro Jihočeský kraj	Heydukova 1111, 386 01 Strakonice	CP	DOM
CÚ pro Jihomoravský kraj	Řípská 9, Brno - Slatina	CP	DOM
CÚ pro Moravskoslezský kraj	Rudé armády 865, 739 21 Paskov	CP	DOM
CÚ pro Moravskoslezský kraj	Košská č.p. 749, 739 61 Třinec	CP	DOM
CÚ pro Moravskoslezský kraj	Slezská 765, 738 01 Frýdek Místek	CP	DOM
CÚ pro Plzeňský kraj	Domažlická 178, 318 00 Plzeň	CP	DOM
CÚ pro Středočeský kraj	Nupaky 148, 251 01 Říčany u Prahy	CP	DOM
CÚ pro Středočeský kraj	K Přívozu 2604, 276 01 Mělník	CP	DOM

CÚ pro Středočeský kraj	Průmyslová 829, 293 06 Kosmonosy	CP	DOM
CÚ pro Středočeský kraj	Jana Nohy 1237, 256 01 Benešov	CP	DOM
CÚ pro Ústecký kraj	Přístavní 8, Ústí nad Labem	CP	DOM
CÚ pro Vysočinu	Střítěž 5, 588 11 Střítěž u Jihlavy	CP	DOM
CÚ pro Zlínský kraj	Hranická 93, Valašské Meziříčí	CP	DOM
NAVYKO s.r.o.	Podnikatelská 593, Praha 9-Běchovice	CP	DOM

Systém dovozních kontrol je stabilní a probíhá plně podle nové legislativy, kterou představují nařízení (EU) 2016/2031, EU 2017/625, EU 2018/2019 a prováděcí nařízením EU 2019/2072. Posledně jmenované nařízení doznalo v roce 2022 změn v několika přílohách. Rovněž bylo v průběhu roku vydáno několik nařízení k povolení dovozu některých komodit nebo k úpravě podmínek dovozu.

Všechny zásilky podléhající kontrole povinně evidovány v systému TRACES NT. Bylo tedy nadále nutné provádět zakládání dovozců do systému, uskutečňovat konzultace a pomoc při zadávání zásilek. Těchto případů bylo i v roce 2022 několik desítek. Pomoc dovozcům probíhala v průběhu roku prakticky se stejnou intenzitou, nelze tedy uvést, že by došlo již ke stabilizaci v této oblasti. Nadále se objevují problémy se zásilkami z Velké Británie a i neznalost dovozců se změnami s ohledem na Brexit.

Nadále byla prováděna u vybraných zásilek dovozní rostlinolékařská kontrola, které nepodléhají povinné dovozní kontrole, ať již z důvodu podezření na výskyt škodlivých organismů, tak i v rámci ověření podmínky zásilky opatřit rostlinolékařským osvědčením.

Další významnou část zásilek, které byly kontrolovány, jsou zásilky vyjmenovaných rizikových komodit, které jsou přepravovány pomocí dřevěného obalového materiálu. Od 1. března 2021 Evropská unie přistoupila k mimořádným opatřením (prováděcí nařízení EU 2021/127) při dovozu některých zásilek z Běloruska, Číny a Indie. Opatření mají za cíl omezovat zavlékání škodlivých organismů vázaných na dřevěný obalový materiál. Prováděcí nařízení bylo platné po celý rok 2022 a znamenalo uskutečnit dovozní rostlinolékařskou kontrolu u mnoha

desítek zásilek. Dřevěné obaly použité pro přepravu jiného zboží do EU nejsou tímto opatřením nijak omezeny. Výstupem dovozní rostlinolékařské kontroly je doklad SZVD-PP (CHED-PP), který je povinnou přílohou k celní deklaraci, a to bez ohledu na rozsah kontroly, v jakém byla ze strany ÚKZÚZ provedena.

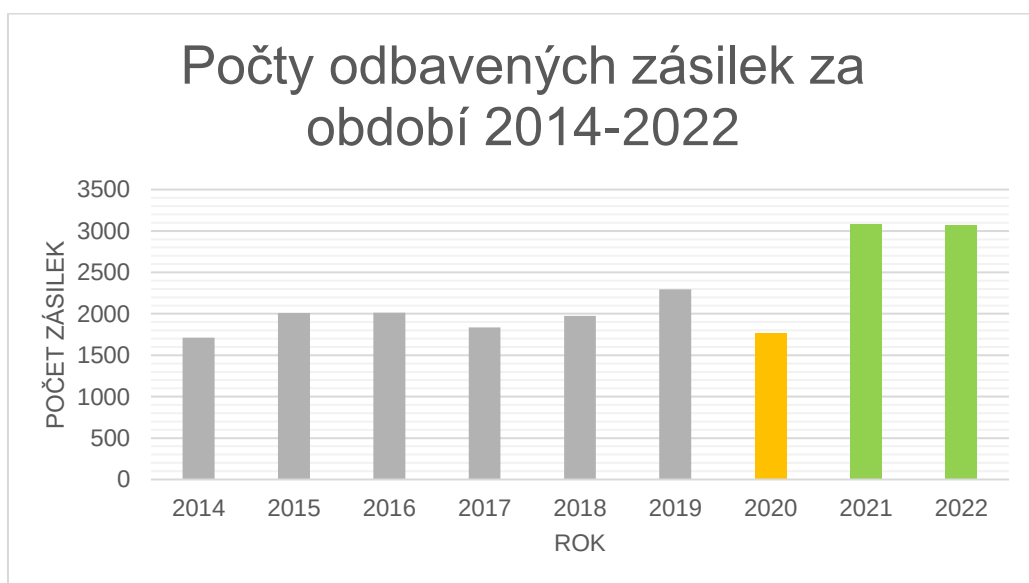
Není možné opomenout, že od 1.10.2022 ÚKZÚZ zajišťuje i kontroly zásilek spadajících do kategorie ekologické produkce. ÚKZÚZ tedy kontroluje COI certifikáty a potvrzuje provedení kontroly v systému TRACES NT.

Nadále probíhala velmi dobrá spolupráce s Německem, Slovenskem a Litvou s ohledem na kontroly dřevěného obalového materiálu. Dobrou spoluprací lze avizovat i u zemí, kudy vstupují na území EU zásilky použité zemědělské mechanizace. Jednalo se především o Německo, Francii a Nizozemí.

Všichni dovozci rostlin určených k pěstování, které musí být po dovozu umístěny do karantény, byli osloveni a jejich provozovaná místa prošla správním řízením pro schválení místa jako izolačního zařízení.

Celkem bylo v roce 2022 vydáno pro 3073 zásilek, což je prakticky totožný údaj jako v loňském roce (3088). Potvrzuje se tak, že podíl kontrolovaných zásilek se zvýšil z důvodu změn legislativy. Samozřejmě zde svůj podíl zaujímá povinně kontrolovaný dřevěný obalový materiál z Číny, Indie a Běloruska.

Graf. č. 1 Počet provedených dovozních kontrol (DRK) v letech 2014-2022

Spektrum dovážených zásilek zachovává rozložení roku 2021. Největší podíl zaujímá dovoz zeleniny a ovoce, osiva, mechanizace a rozmnožovacího materiálu rostlin. Výrazně byl omezen dovoz dřeva z Ruské federace. Zásilky osiv tvořily 118 zásilek, což představovalo hmotnost 29662 kg. Zeleniny bylo dovezeno 7473 partií o hmotnosti 1359006 kg, ovoce 4779 partií o celkové hmotnosti 1247236 kg. Rostlin určených k pěstování bylo dovezeno 96 zásilek (6485 kg) a použité mechanizace 301 zásilek o váze 2218032 kg. Další zásilky zahrnují dřevo, pelety, semena rostlin neurčená k pěstování a výrobky ze surového dřeva.

Závady byly zjištěny u 27 zásilek, které bylo nařízeno vrátit do země původu, ošetřit nebo zničit. Závady zahrnovaly výskyt škodlivých organismů, nesplnění dovozních fytosanitárních podmínek nebo chybějící doklady. S ohledem na polohu ČR uvnitř EU se upřednostňovala likvidace zásilky, ale vždy záleží na vyhodnocení rizika, které ze zjištění plynou a dohody s dovozcem.

Na letištích bylo zadrženo 5 zásilek, v zasílaných zásilkách 13 zásilek a 9 zásilek bylo zadrženo na území ČR v kontrolních bodech.

Opatření	Datum	Komodita	Druh rostliny	Množství	Původ
Odmítnuto	18/01/2022	Určené k výsadbě: semena	Solanum lycopersicum	28,00	Čína
Odmítnuto	27/01/2022	Jiné živé rostliny: řezané květiny a větve s listy	Dracaena	51,00	Kambodža
Odmítnuto	09/02/2022	Určené k výsadbě: semena	Aster	0,01	Spojené království
Odmítnuto	09/02/2022	Určené k výsadbě: semena	Ocimum Phaseolus Trichosanthes Brassica perviridis Cucurbita maxima Cucurbita pepo Daucus carota	0,08	Spojené království
Odmítnuto	09/02/2022	Určené k výsadbě: semena	Acmella oleracea	0,01	Spojené království
Odmítnuto	01/03/2022	/	/	0,00	/
Odmítnuto	10/03/2022	Určené k výsadbě: vodní rostliny	Gymnocoronis Myriophyllum mattogrossensis	19,00	Malajsie
Odmítnuto	21/03/2022	Určené k výsadbě: semena	Capsicum annuum	21,10	Čína
Odmítnuto	21/03/2022	Určené k výsadbě: semena	Solanum lycopersicum	67,00	Čína
Odmítnuto	24/03/2022	Určené k výsadbě: semena	Mangifera indica (A)	0,08	Austrálie
Odmítnuto	24/03/2022	Určené k výsadbě: semena	Dahlia Helianthus Alcea rosea Celosia spicata Canna indica Gerbera jamesonii Tagetes sp.	0,30	Spojené státy
Odmítnuto	24/03/2022	Určené k výsadbě: semena	Phaseolus Cucumis sativus Solanum lycopersicum	0,10	Spojené státy
Odmítnuto	24/03/2022	Jiné	/	1 000,00	Japonsko
Odmítnuto	24/03/2022	Jiné	/	17 800,00	Japonsko
Odmítnuto	28/03/2022	Určené k výsadbě: semena	Agastache Digitalis Echinacea Lupinus Nepeta Salvia Stipa Verbena Alchemilla	0,23	Spojené království

			la mollis Ammi majus Heuchera sanguinea		
Odmítnuto	28/03/2022	Určené k výsadbě: semena	Phaseolus Allium porrum Brassica oleracea Daucus carota Lactuca sativa Solanum lycopersicum Pastinaca sativa	0,05	Spojené království
Odmítnuto	07/04/2022	Určené k výsadbě: dosud nevysazené	Dahlia	1,00	Spojené státy
Odmítnuto	29/04/2022	Určené k výsadbě: dosud nevysazené	Cymbidium	1,70	Austrálie
Odmítnuto	05/05/2022	Určené k výsadbě: řízky	Vitis	1,50	Ukrajina
Odmítnuto	21/06/2022	/	/	0,00	/
Odmítnuto	15/06/2022	Other living plants: leafy vegetables	Ficus	2,00	Kambodža
Odmítnuto	27/06/2022	/	/	0,00	/
Odmítnuto	27/06/2022	/	/	0,00	/
Odmítnuto	01/07/2022	Určené k výsadbě: semena	Capsicum annuum	346,40	Čína
Odmítnuto	01/07/2022	Určené k výsadbě: semena	Anethum Phaseolus Pisum Abelmoschus esculentus Coriandrum sativum Cucumis melo Cucurbita pepo Lactuca sativa Solanum lycopersicum Ocimum basilicum Zea mays	0,18	Spojené státy
Odmítnuto	28/07/2022	/	/	0,00	/
Odmítnuto	05/10/2022	Určené k výsadbě: semena	Solanum lycopersicum	2,60	Indie
Odmítnuto	20/10/2022	Určené k výsadbě: dosud nevysazené	Crocus Lilium Narcissus	1,00	Ruská federace
Odmítnuto	09/11/2022	Určené k výsadbě: řízky	Vitis	0,90	Spojené státy
Odmítnuto	22/11/2022	Určené k výsadbě: dosud nevysazené	Hoya	7,00	Kambodža

V rámci dovozu bylo odebráno 181 vzorků, z nichž 44 bylo pozitivně testováno na některý škodlivý organismus. Nejzávažnější jsou záchyty osiva rajčat a papriky kontaminované nebezpečným virem ToBRFV. Z dalších škodlivých organismů lze uvést *Coleosporium*, TMV, *Mucor* sp., *Trichoderma* sp., *Botryospheria rhodina*. Počet odebraných vzorků je prakticky stejný jako v roce 2021.

V rámci dozoru nad plněním karanténních opatření po dovozu byly provedeny 4 kontroly, jednalo se především o kontroly rostlin určených k dalšímu pěstování, tj. kontroly zásilek umístěných do izolačního zařízení.

Nadále platí, že největším rizikem pro zavlékání škodlivých organismů je dovoz osiv a množitelského materiálu rostlin. Pro dovoz osiva byla dokončena

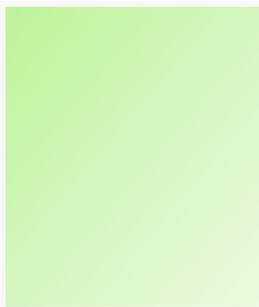
metodika, která upravuje povinné testování jednotlivých druhů, vč. zohlednění států původu. Rozpracována byla podobná metodika pro rostliny určené k pěstování (přenosné rostliny, okrasné dřeviny), se zavedením do praxe se počítá v roce 2023. Cílem je zabezpečit testování karanténních škodlivých organismů s nejvyšším rizikem, u důležitých komodit se zaměřit na regulované nekaranténní organismy a rovněž i na průzkum výskytu ostatní škodlivých organismů.

Povinnost testování souvisí i s přípravou vybudování izolačního zařízení pro účely dočasného uskladnění testovaných zásilek před jejich propuštěním do navrhovaného celního režimu. Vybudování karanténní stanice je cílem ÚKZÚZ z důvodu zabezpečení provádění kontrol dovážených zásilek, a to nejenom s ohledem na fytosanitární oblast, ale i s ohledem na bezpečnost potravin (spolupráce se SZPI) a ochrana druhů spadajících pod CITES (spolupráce s MŽp). ÚKZÚZ má potencionálně vytipovaná dvě místa pro výstavbu karanténní stanice, u kterých byly provedeny studie proveditelnosti. Ideálním místem pro vybudování se jeví lokalita v Praze-Ruzyni, kde je budova AVC ÚKZÚZ. Toto místo vyhovuje po stránce dostupnosti, velikosti a přístupu k diagnostické laboratoři. V současné době je však realizace, s ohledem na rozpočtové možnosti, odložena.

Od 1.10.2022 ÚKZÚZ zabezpečuje i kontrolu dovážené ekologické produkce, tzv. COI certifikace. Žádná zásilka spadající pod tuto certifikaci nebyla v roce 2022 předložena.

V průběhu roku se řešilo mnoho dalších záležitostí, které souvisí s dovozem zásilek a provozem vstupním míst – likvidace zásilek, údržba budovy FI, připojení budovy na síť, proběhlo jednání s Celní správou, Českou poštou s.p., umístěny byly nové informační plakáty na mezinárodní letiště. Došlo k úpravě letáků, které informují cestující o podmínkách dovozu rostlin, a jsou k dispozici rovněž na letištích.

Zpoplatnění dovozní kontroly probíhá v souladu s vyhláškou č. 221/2002 Sb., která stanovuje sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební úkony vykonávané v působnosti ÚKZÚZ, ve znění pozdějších předpisů. Výše poplatků nebyla v roce 2022 upravována.

II. Vývozní rostlinolékařské šetření

Vývozní rostlinolékařské šetření tvoří významnou část činnosti odboru. V rámci tohoto procesu jsou vystavovány mezinárodní dokumenty, které garantují splnění dovozních fyto-sanitárních podmínek cílového státu. Výsledkem procesu je vystavení rostlinolékařského osvědčení (phytosanitary certificate), rostlinolékařského osvědčení pro reexport nebo předvývozního osvědčení (pre-export certificate).

Typ dokladu	Počet vydaných dokladů
<i>Export</i>	12325
<i>Re-export</i>	0
<i>Pre-export</i>	722

Rozsah šetření byl nadále ovlivněn vývozem dřeva z kůrovcové kalamity do několika států. V průběhu roku bylo vystaveno na tuto komoditu 3208 rostlinolékařských osvědčení a 672 pre-exportních osvědčení. Podobně jako v roce 2021 byly vydány přesné podmínky pro realizaci vývozů v zimním období (20.11.), kdy není možno kompletně využívat pro ošetřování přípravky na ochranu rostlin. Po dvouletém nárůstu vyvážených zásilek dřeva došlo k poklesu cca o čtvrtinu vyváženého objemu, u počtu zásilek se jedná cca o 30 %.

Nadále se ÚKZÚZ snažil o rozšíření spektra použitelných přípravků pro fumigaci v kontejnerech, ale rovněž i na skládkách dřeva. Bohužel tyto možnosti nebyly nakonec s ohledem na vysoké riziko poškození zdraví při použití schváleny. Vývoz ostatních komodit byl značně ovlivněn konfliktem mezi Ruskem a Ukrajinou, došlo ke značnému snížení objemu vyvážených i dovážených komodit. Výraznou změnou je i odchod Velké Británie z EU, a s tím spojené dodržování fyto-sanitárních předpisů. Veškeré vývozy stanovených komodit musely být opatřeny rostlinolékařským osvědčením. Rovněž Velká Británie přistoupila k dočasnému začlenění některých škodlivých organismů do své legislativy, což navyšuje cenu za realizaci vývozů a prodlužuje dobu pro odbavení zásilky. Postupně předpokládáme, že dojde ještě k mírnému nárůstu odbavovaných zásilek do Velké Británie v roce 2023, protože Velká Británie teprve od poloviny roku 2023 začne plně kontrolovat plnění dovozních podmínek (bylo několikrát odloženo). Z ČR jsou vyváženy tradiční komodity jako potravinové suroviny, zpracované dřevo a osivo. Nadále je

pouze v omezené míře vyvážen školkařský materiál a brambory, dokonce lze konstatovat, že došlo k dalšímu snížení vývozů těchto komodit.

Přehled vyvážených komodit

Skupina komodit	Počet zásilek
dřevo hraněné	2202
dřevo surové	
- odkorněné	492 + 282 (preex)
- surové kmeny	2699 + 390 (preex)
- ostatní	17
půda a substráty	57
stroje	148
osiva	1110
brambory - sadba	7
štěpka a třísky	5
potravinové suroviny	1286
mladé rostliny a rostliny určené k pěstování	157
rostlinné produkty	791
ovoce	3
obaly	223
akvarijní rostliny	858
cibule, hlízy, řízky	64
zpracované potraviny a polotovary	1080

Tabulka neuvádí všechny vyvážené komodity.

Součástí vývozního šetření je i provádění šetření v místech produkce vyváženého materiálu. Od roku 2021 jsou semenářské porosty, jejichž produkce je určena k vývozu, a zároveň spadají pod uznávací řízení, kontrolovány na splnění dovozních podmínek v rámci uznávacího řízení. To samozřejmě muselo být metodicky ošetřeno a byly realizovány školení pro inspektory provádějící šetření v rámci uznávacího řízení. Žadatel podává žádost v rámci uznávacího řízení, do které uvede i požadavek na provedení kontroly před vývozem komodity. V roce 2022 byly doplněny další

plodinové přílohy (len, světlice atd.). Porosty nepodléhající uznávacímu řízení, jsou kontrolovány v režimu, který žadatelé znají z předešlých let.

Celkem bylo provedeno 318 šetření (uvedeny jen kontroly provedené ODV). U semenářským porostů, které zároveň byly přihlášeny do uznávacího řízení, jsou výsledky kontroly uvedeny v záznamu semenářského porostu. Další kontroly probíhaly přímo před vývozem zásilky, záznamem je vystavení rostlinolékařského dokladu, jednalo se o tisíce šetření.

Z porostů byly odebírány vzorky k rozborům na celé spektrum škodlivých organismů, příkladem mohou být *Bruchus* sp., *Pseudomonas*, CMV, ToMMV, *Pseudomonas syringae*, *Xanthomonas* sp., Pea seed borne mosaic virus, Pea enation mosaic virus-1, *Ditylenchus dipsaci*, OYDV, *Fusarium* spp., CaLSol, a mnoho dalších.

Vývoz zboží přepravovaném prostřednictvím dřevěného obalového materiálu z ČR do většiny třetích zemí byl možný pouze při použití ošetřeného a označeného DOM. Rostlinolékařské osvědčení na DOM vyvážený se zásilkami je vyžadováno nadále jen do několika států - Indie, Indonésie, Vietnam, Malajsie, Maroko, Rusko, Kazachstán, ale z řad vývozců nadále registrujeme požadavek na vystavení rostlinolékařského osvědčení i do dalších států. V těchto případech je vydáváno rostlinolékařské osvědčení na základě kontroly DOM inspektory. Každopádně počty rostlinolékařských osvědčení vydaných na dřevěný obalový materiál nadále klesají.

Při své činnosti se odbor často obracel s požadavkem na diagnostický rozbor vzorků. V roce 2022 byly zaznamenány případy, kdy dovážející stát požaduje i rozbor konkrétní metodou, což zvyšuje nároky na diagnostické laboratoře. V rámci odboru bylo celkem odebráno 709 vzorků (699 v roce 2021), z nichž 145 bylo pozitivně testováno na některý škodlivý organismus (veškeré škodlivé organismy). V roce 2022 pokračoval i odběr vzorků dřeva z vyvážené kulatiny, celkem bylo odebráno 23 vzorků (snížení počtu s ohledem na negativní výsledky v roce 2021 a úsporu finančních prostředků). Žádný vzorek nebyl pozitivně testovaný na výskyt hádátka borovicového (*Bursaphelenchus xylophilus*). Další vzorky byly odebrány a diagnostikovány v terénu v rámci prováděných šetření v místě uskladnění nebo zpracování komodit. Nadále byla prováděna úzká spolupráce s diagnostickou

laboratoří na rozšiřování počtu diagnostikovaných škodlivých organismů (zavedení nových metod, zavedení validovaných rozborů).

V rámci rozborů byly zjištěny následující organismy: ToBRFV ve 21 případech, *Ditylenchus dipsaci* v 6 případech, CalSol v 50 případech, PSTVd ve dvou případech, ToMMV v 5 případech, *Pseudomonas syringae* ve dvou případech a z dalších organismů OYVD, TMV, Pea seed-borne mosaic virus, Pea enation virus 1, *Peynonellaea pinodes* a další.

ÚKZÚZ ve spolupráci s MZe nadále jednal o uplatnění české agrární produkce na trzích zemí mimo EU. Nadále jsou zpracovávány podklady pro Pest Risk Analysis a úzce se spolupracuje se zeměmi, kam by měl směřovat vývoz. Byly dojednávány možnosti vývozu ovoce do Číny, Indie, Vietnamu, rostlinných produktů do Číny, Egypta, Turecka, USA a rostlin určených k pěstování do Bolívie, Peru. Posun byl zaznamenán v jednání s Čínou, Indií a USA. V dalších, již rozjednaných, případech, byly doplňovány požadované podklady, ale posun v povolení dovozu komodit z ČR nenastal.

Graf č. 2 Počet vývozních šetření v letech 2014 -2022

Zpoplatnění vývozního šetření probíhá v souladu s vyhláškou č. 221/2002 Sb., která stanovuje sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební úkony vykonávané v působnosti ÚKZÚZ, ve znění pozdějších předpisů. Poplatek za

provedení šetření nebyl změněn. Byla provedena úprava vyhlášky č. 221/2002 Sb., o náhradách nákladů za provedené odborné úkony ÚKZÚZ, ve znění pozdějších předpisů, která se týkala upřesnění některých položek a rozdělení poplatků u vývozního šetření podle náročnosti – CITES.

Z důvodu zlepšování činnosti a vývoje na úseku vnější karantény bylo přistoupeno k dalšímu rozvoji informačního systému „Vnější karanténa“, která zahrnovala další úpravy a propojení s dalšími informačními a účetními systémy ÚKZÚZ. Dokončení prací bude realizováno až v roce 2023 z důvodu pozdního přidělení finančních prostředků a uskutečnění výběrových řízení pro dodavatele.

V rámci vývozního šetření a vydávání úředních dokladů bylo podáno trestní oznámení na společnost, která předkládala falzifikáty dokladů o původu dřeva a fytosanitárním statutu.

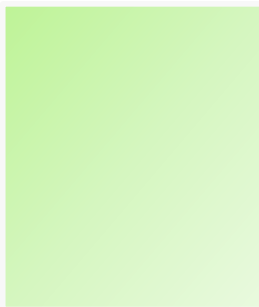
III. Dozorové kontroly

a) Dozorové kontroly dřevěného obalového materiálu

Kontroly dovážených zásilek ložených na dřevěném obalovém materiálu zaměřené na omezování šíření škodlivých organismů vázaných na dřevo – *Monochamus* spp., *Anoplophora glabripennis*, *Bursaphelenchus xylophilus* byly prováděny v souladu s nařízením EU 2016/2031 a později novým nařízením EU 2021/127 platným od 1.3.2021. Toto nařízení se týká provádění dovozních kontrol u vyjmenovaných komodit z Běloruska, Číny a Indie. Pro dovozce to znamenalo dovážené zásilky zapsat do systému TRACES NT, protože nově spadají pod dovozní rostlinolékařskou kontrolu se sníženou četností kontrol.

Celkem bylo za rok 2022 dovezeno 409 zásilek, u kterých bylo provedeno 50 kontrol. Výsledkem kontroly byl záznam CHEDPP. Závady nebyly zjištěny.

Kontroly dováženého obalového materiálu se však netýkaly jen uvedených zemí, ale obecně obalového materiálu ze všech států. V rámci dozoru nad dováženým dřevěným obalovým materiálem bylo provedeno 126 kontrol při nichž bylo odebráno 158 vzorků dřeva k rozborům na háďátko borovicové (*Bursaphelenchus xylophilus*). Háďátko nebylo v žádném vzorku zjištěno. Ve dvou

případech bylo kontrolováno obalové dřevo z Portugalska a byl rovněž odebrán vzorek (bez výskytu háďátka borovicového).

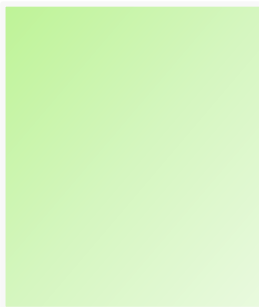
Další kontroly byly provedeny Celní správou ČR, která na kontrolách s ÚKZÚZ úzce spolupracuje. Celkem bylo provedeno Celní správou opět několik desítek kontrol. Je nutné zmínit, že nadále funguje výborná spolupráce s poukazováním zásilek přepravovaných pomocí dřevěného obalového materiálu se státy, kudy zásilky vstupují na území EU. Tento způsob je plně automatizován prostřednictvím unijního systému TRACES NT. Zásilky se sníženou četností kontrol jsou často zaslány ke kontrole do míst určení přímo vstupním místem, to platilo i pro zásilky, u kterých se těžko zajišťuje provedení kontroly v místě vstupu. Největší podíl na poukazování zásilek ke kontrole do ČR má nadále Německo.

b) Dozorové kontroly u subjektů provozujících zařízení k hubení škodlivých organismů a výrobců dřevěného obalového materiálu

Provozování technických zařízení k hubení škodlivých organismů (sušáren) za účelem tepelného ošetřování dřevěného obalového materiálu, v souladu s požadavky standardu FAO ISPM 15 a článku 98 nařízení EU 2016/2031. Tyto předpisy stanovují podmínky pro jejich provozování a povinnosti pro jejich provozovatele.

Na opravňování subjektů úzce navazuje i rostlinolékařský dozor, který se zaměřuje na kontrolu dodržování povinností stanovených právníky a fyzickými osobami na úseku provozování a funkční způsobilosti technických zařízení k hubení škodlivých organismů (sušárny) stanovených rostlinolékařským zákonem. Na tomto úseku bylo provedeno 113 kontrol, při kterých bylo zjištěno 36 závad. Závady jsou odstraněny buď ve stanoveném termínu nebo je nařízeno subjektu úřední opatření s cílem napravit nevyhovující stav. Pokud se tak nestane, tak je subjektu odebráno oprávnění k provádění značení dřevěného obalového materiálu.

K provádění kontrol byl zpracován nový metodický pokyn, do kterého jsou zahrnuty veškeré nové legislativní a praktické požadavky na oprávněné subjekty.

IV. Udělování oprávnění subjektům provozujícím zařízení k hubení škodlivých organismů a výrobců dřevěného obalového materiálu

S ohledem na změnu legislativy došlo ke změně přístupu k opravňování subjektů provozujících zařízení k hubení škodlivých organismů a označování dřeva, dřevěného obalového materiálu a jiných předmětů. V roce 2022 probíhalo nadále „přeregistrování“ subjektů podle nových pravidel, tedy těch, kterým skončila platnost oprávnění, ale již se jednalo o podstatně méně subjektů.

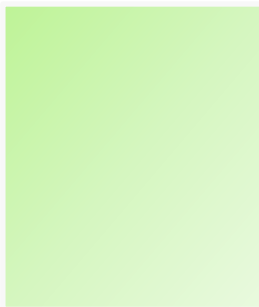
Celkem bylo vedeno 44 správních řízení za účelem udělení oprávnění, a to v 15 případech u výrobců dřevěného obalového materiálu a ve 29 případech pro subjekty provozujících zařízení k hubení škodlivých organismů.

Tyto subjekty rovněž nebyly vybrány k dozorovým kontrolám právě z důvodu nutnosti vydání nového oprávnění k činnosti, kdy se v rámci správního řízení provádí kontrola plnění nově stanovených podmínek.

Ačkoliv se v rámci změny legislativy rozšířila možnost používání i jiných způsobů ošetřování, tak je v ČR nadále využívána jen možnost tepelného ošetřování metodou HT. Nebyla podána žádná žádost pro metodu DH nebo SF. Provozovatelé mají k dispozici novelizovanou příručku „Jak správně ošetřovat dřevo, dřevěný obalový materiál a jiné předměty“, do které byly zařazeny všechny dostupné metody, pravidla a doporučení, jak správně ošetřovat a označovat obalový materiál.

Pokuta za neplnění povinností nebyla udělena. Subjekty, které o novou registraci nepožádaly, byla registrace zrušena. Byly však vedeny dvě správní řízení s cílem udělit pokutu. V jednom případě nebylo porušení předpisů zjištěno, druhý případ není ukončen.

Na tomto úseku se odbor podílel na úpravách informačního systému pro správu a evidenci udělených oprávnění, který byl zařazen do systému „Registr subjektů“.

V. Zpoplatnění

Poplatky	Počet úkonů	Suma (CZK)
Vyhláška 221/2002 Sb.		5558703,46
Převod	2666	1333000
Kolky	9240	4620000
Celkem ODV		10178703,46

VI. Další činnosti

- záchranná centra pro rostliny CITES – kontroly umístěných rostlin a zadržených zásilek před vydáním rozhodnutí
- školení pro provádění šetření v porostech – výrobci a inspektoři ÚKZÚZ (4 školení)
- vypracování nových metodických pokynů, podíl na vypracování souvisejících metodických pokynů pro Celní správu
- informace – pravidelné informace o činnosti, výskytu škodlivých organismů a změn v podmínkách
- BTFS – zástupce odboru je školitelem EU kurzů
- spolupráce s NPPO – na úseku kontrol dřeva, dřevěného obalového materiálu, poštovních zásilek
- PRA – Bolívie, Peru, příprava auditu Ruské federace
- spolupráce s ČIŽP, SZPI, Česká pošta, s.p., Celní správa, MŽp
- aktivní spolupráce s MZe – Čína, Indie, Rusko
- příprava stanovisek a pozic za ČR pro jednání pracovních skupin EU
- Noc vědců 2022, Obalová akademie, přednášky pro školy, školení pro vývozce
- TV, videa, školení, výstavy, materiály pro vývozce – listovky, materiály pro turisty – letáky, infoplakáty, ACK

